

Verslag: de heer Van Vlodrop

Evaluatie Frontière, tussenbelans softdrugsbeleid

Aanwezig

Voorzitter: de heer Gorren
College: burgemeester Hoes
Griffie: de heer Vinju

De dames Thieme, Heijnen, Essers en Nuyts

De heren Jacobs, Severijns, Erckens, Krabbendam, Gunther en Jongen.

De heer Van der Torre (politieacademie), mevrouw Notermans (politie) en de heer Aardening (Flycatcher)

Verdere enkele ambtenaren en burgers.

De **voorzitter** heet iedereen om 17.00 uur welkom. Er liggen drie documenten voor: Softdrugsbeleid Maastricht, Tweede tussenbalans en Evaluatie Frontière. De voorzitter geeft het woord aan de heer Van der Torre. Hij is van de politieacademie en zal een presentatie verzorgen over het onderwerp.

De heer **Van der Torre** gaat in op het onderzoek dat is gedaan naar het softdrugsbeleid in Maastricht. De onderzoeksvragen hadden betrekking op patronen in het coffeeshopbezoek sinds de veranderingen op 1 mei 2012, de ontwikkelingen binnen de geregistreerde drugsincidenten sinds die datum, de trends op het gebied van drugsoverlast en de ontwikkelingen op de markt van de illegale softdrugs.

De onderzoekers hebben gesproken met achttien politiemensen, acht uitvoerders van andere instanties (onder andere verslavingszorg) en negen mensen die zich bezighouden met misdaad op het gebied van drugs. Ook de coffeeshophouders is gevraagd om mee te werken, maar ze hebben geweigerd. Verder hebben de onderzoekers politieregistraties bestudeerd en enquêtes gehouden.

Na 1 mei 2012 zijn de buitenlandse klanten weggevallen. Het gaat om 2,7 miljoen bezoeken per jaar. Door het schrappen van het b-criterium zouden de Nederlandse bezoekers terugkeren. Dat is in Maastricht wat minder het geval dan gemiddeld in Zuid-Nederland. De illegale handel is toegenomen. De illegale markt is voor de ingezetenen van Maastricht relatief groot.

Door het wegvallen van de buitenlanders hebben de coffeeshops veel minder klanten. De drugsoverlast werd inderdaad minder, maar verdween niet. Daar is onderzoek naar gedaan. Daaruit blijkt dat er grote verschillen zijn per buurt. In sommige buurten is het aantal registraties zelfs hoger geworden, onder andere in het Boschstraatkwartier. In 2012 en 2013 was in de maanden mei, juni en juli sprake van hoge pieken op het gebied van overlast, onder andere omdat coffeeshophouders buitenlanders opriepen om naar Maastricht te komen.

Uit de cijfers blijkt dus een daling van de overlast. Professionals zien sinds jaren een vooruitgang op het drugsdossier. De buitenlandse klanten zijn weggevallen en er is ook een afname van illegale handel met buitenlanders. Het aantal drugsrunners daalt door de afnemende vraag naar hun producten.

Er is sprake van een structurele vermindering van de drugsoverlast, maar de problemen zijn nog niet verdwenen, met name op de Kade en in het Boschstraatkwartier. Daar opereren nog drugsrunners. Zij worden ook steeds agressiever. Onder de bewoners is in 2014 een enquête gehouden. Zij zien een kleine afname van het coffeeshoptoerisme, maar ook een toename van de illegale handel.

De wijken buiten het centrum kennen een interne softdrugsmarkt met veel klanten uit de eigen stad, onder andere omdat er sprake is van een goede bestaande infrastructuur op het gebied van drugsvoorziening. Ook de kwaliteit en de klantvriendelijkheid worden steeds beter. Het aantal buitenlandse klanten in de wijken is structureel verminderd. Zij zijn uitgeweken naar andere coffeeshopgemeenten en naar het buitenland. Dat zorgt er ook voor dat de drugsrunners uit de Randstad naar elders vertrekken. Drugscriminaliteit is echter niet alleen een probleem, maar ook een kans (voor de mensen om geld te verdienen). Dat gaat onder meer ten koste van bijvoorbeeld scholing van jongeren en van de wijkenaanpak.

Door het terugdringen van de overlast is er minder druk op het coffeeshopdossier. Daardoor ontstaat er meer tijd om naar andere problemen in de stad te kijken, bijvoorbeeld drugscriminaliteit

door hennepplantages. Het gaat om honderden miljoenen euro's. Daar kunnen vastgoed en onder andere ook invloed mee gekocht worden. De aanpak daarvan is nu belangrijker dan de aanpak van de restjes drugsoverlast.

In de aanbevelingen stellen de onderzoekers voor om zicht te houden op de lange termijn en ook om oog te houden voor de gunstige ontwikkelingen. De winst moet ook ingeboekt worden. De onderzoekers bevelen verder aan om de focus te verleggen naar de - ondermijnende - drugscriminaliteit in plaats van naar de drugsoverlast. Criminaliteit bedreigt de wijken van binnenuit. Die dreiging en ondermijning moeten eerst in beeld worden gebracht en vervolgens aangepakt worden. De pakkans voor jongeren die de criminaliteit in gaan moet groot zijn. De stimulans om de goede kant op te gaan moet groter zijn.

Spreekster stelt tot slot nogmaals voor om iets meer te doen aan de aanpak van drugscriminaliteit en minder aan coffeeshopbeleid. Hij stelt ook voor om het reguleren van de achterdeur te koppelen aan het i-criterium.

De **voorzitter** geeft het woord aan de fracties voor een reactie.

PvdA (de heer Jacobs) heeft de volgende vragen.

- In welke gemeenten wordt op dit moment het i-criterium gehandhaafd?
- Het is onwenselijk dat lokale klanten hun heil zoeken op de illegale markt. Kan de drempel voor coffeeshopbezoek worden voor verlaagd?
- Zijn de getoonde cijfers exacte aantallen?
- Op welke manier kan de verhouding met de coffeeshophouders worden hersteld?
- Wat zijn de ontwikkelingen op het gebied van regulering van de achterdeur?

Burgemeester **Hoes** antwoordt dat het i-criterium in principe overal in Limburg wordt gehandhaafd. Hij weet niet hoe de drempel voor bezoek aan coffeeshops nog verder kan worden verlaagd. Op het gebied van regulering van de achterdeur zijn er geen nieuwe ontwikkelingen te melden. De nieuwe minister van Justitie is er geen voorstander van. Er worden inderdaad pogingen gedaan om de relatie met coffeeshophouders te herstellen.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Thieme) constateert dat sinds 2012 een team van zes personen actief is voor de bestrijding van deze overlast. Spreekster is van mening dat met dat team de resterende twintig drugsrunners gemakkelijk kunnen worden opgepakt. De drugsgerelateerde overlast is afgenomen. Spreekster vraagt zich dan ook af waarom er nog zoveel nadruk wordt gelegd op internationale samenwerking.

Mevrouw **Notermans** beaamt dat een team van zes personen actief is voor de bestrijding van drugsoverlast. De komende tijd worden ook andere politiemensen van de basiseenheid daarvoor ingezet. Daardoor neemt de kans op succes toe. De politie zoekt steeds naar nieuwe handhavingsstrategieën om de drugsrunners daadwerkelijk aan te kunnen pakken. Daarbij is samenwerking met de gemeente en het reageren op meldingen belangrijk. Drugsrunners wijken uit naar locaties over de grenzen heen. Het is belangrijk om de kennis en expertise van de verschillende landen te delen en elkaar te helpen. Maastricht wordt ook nog steeds geconfronteerd met Belgische klanten.

Partij Veilig Maastricht (mevrouw Thieme) vindt dat de capaciteit in Maastricht moet worden gebruikt om de overlast en criminaliteit in Maastricht aan te pakken.

Mevrouw **Notermans** benadrukt dat de aanpak van drugscriminaliteit internationale samenwerking vergt.

De heer **Van der Torre** vult aan en deelt mee dat het gaat om onzichtbare criminaliteit, bijvoorbeeld door aankoop van panden of infiltratie in verenigingen. Ook wachten criminelen wellicht op betere tijden.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Hoen) is blij dat het ingezette beleid resultaten heeft opgeleverd. Spreekster heeft nog enkele opmerkingen

- Hij vindt de buitenlandse contacten van wezenlijk belang voor de aanpak van overlast en criminaliteit.
- De consumptie van softdrugs moet met goed beleid in de gaten worden gehouden. Dat mag niet verslappen.

De heer **Van der Torre** is van mening dat alleen een nieuw kabinet kan leiden tot een ander beleid op het gebied van softdrugs. Hij benadrukt dat gemeenten steeds meer overspoeld worden met criminaliteit, onder andere met het vele geld dat in de afgelopen jaren is verdiend met de verkoop van softdrugs. Dat kan leiden tot andere vormen van misdaad.

Burgemeester **Hoes** benadrukt dat er in Maastricht geen vermoedens zijn van grootschalige ondermijning. Dat beeld mag niet ontstaan.

VVD (de heer Severijns) deelt mee dat gemeenten in Brabant daar wel over klagen.

Burgemeester **Hoes** benadrukt dat daar in Maastricht geen sprake van is. Er zijn geen signalen van grootschalige ondermijning. Hij beaamt dat iedereen waakzaam moet blijven.

Seniorenpartij (de heer Erckens) vindt dat op dat gebied steun op landelijk niveau moet worden gezocht. Ook de aanbevelingen van de politieacademie wijzen in die richting. Spreker stelt daarom voor om er toch een topprioriteit van te maken.

De hennepcultuur in Maastricht zou op een hoger niveau liggen dan cijfers doen vermoeden. Spreker wil weten of er slechts sprake is van een aanname. Hij wil ook weten of er cijfers zijn van meer drugsgelateerde activiteiten in sociaaleconomisch zwakke wijken, omdat mensen afhankelijk zouden zijn van de inkomsten.

Spreker heeft verder de volgende vragen en opmerkingen.

- Burgers denken nog steeds dat meldnummers alarmnummers zijn. Spreker vraagt om een reactie.
- Hoe wordt het gesprek gevoerd met bewoners van plekken waar nog overlast plaatsvindt, bijvoorbeeld op de Kade?

Mevrouw **Notermans** deelt mee dat er inmiddels achtduizend meldingen zijn verzameld. Sommigen vinden dat de politie te langzaam reageert, maar na een goede uitleg snappen mensen ook dat het geen zin heeft om een 112-lijn voor drugsmeldingen op te zetten. Spreekster benadrukt dat veel mensen het meldpunt weten te vinden. Alleen in gebieden waar minder overlast is, zijn op dat gebied problemen. Het meldpunt is op veel (social) media gepubliceerd. Ook wordt er op allerlei niveaus veel over gecommuniceerd.

Met de bewoners op de Kade is een aantal keren gesproken. Er wordt nu gekeken naar welke acties gezamenlijk ingezet kunnen worden. Er zijn al borden opgehangen waarop te zien is dat handel in drugs niet wordt getolereerd.

De heer **Aardening** zegt geen onderzoek hebben gedaan naar de werking van het meldpunt. Hij heeft wel de indruk dat het meldpunt iets bekender is geworden.

De heer **Van der Torre** deelt mee dat er eerder weinig capaciteit werd vrijgemaakt voor de aanpak van hennepcultuur. Hij benadrukt dat, als er informatie over bekend is, vaak ook veel hennep wordt aangetroffen. De bronnen voor die informatie zijn bewoners en professionals. Door de kwaliteit van de drugs en de klantvriendelijkheid bij illegale hennepcultuur gaan mensen niet naar de coffeeshop. Een prijsverlaging in de coffeeshops zou kunnen zorgen voor meer klanten. Daar gaat de gemeente echter niet over.

GroenLinks (de heer Krabbendam) heeft eerder vragen gesteld over het reguleren van de achterdeur. Spreker vraagt naar de stand van zaken op dat gebied en wil weten wie de rol van de vertrokken burgemeester van Heerlen gaat invullen.

Drugsbendes weten vaak heel goed op wie ze zich moeten richten voor hennepcultuur. Als dat zo is, moet de gemeente dat toch ook kunnen weten. Spreker stelt voor om daar binnen het sociaaleconomisch beleid aandacht aan te besteden en deze mensen goed voor te lichten. Spreker stelt tot slot voor om aan te sluiten bij 'buitenbeter-app' als het gaat om het melden van drugscriminaliteit of -overlast.

Burgemeester **Hoes** gaat ervan uit dat de nieuwe burgemeester van Heerlen het beleid zal voortzetten. De burgemeesters van Venlo, Roermond en Heerlen blijven de coördinatie verzorgen. Den Haag biedt echter geen ruimte om ontwikkelingen te realiseren.

Er is een (provinciale) campagne voorbereid om mensen te attenderen op de gevaren van hennepsteelt. Spreker benadrukt dat het mensen van allerlei allooi kunnen zijn, zowel in alle wijken als bij alle inkomensgroepen. Hij beaamt dat de sociaaleconomisch zwakke wijken het meest kwetsbaar zijn. Gemeenten als Heerlen en Kerkrade zijn kwetsbaarder en kennen dan ook veel meer thuisteelt dan Maastricht. De burgemeester spreekt in dat verband van hele straten met thuisteelt.

De burgemeester raadt af om foto's te maken van dealende mensen ten behoeve van de 'buitenbeter-app'. Hij wil dan ook vasthouden aan het drugsmeldpunt.

Mevrouw **Notermans** is het daarmee eens. Zij benadrukt dat na een melding een heel traject wordt opgestart met onder andere terugbellen en doorvragen.

CDA (mevrouw Heijnen) constateert dat het gaat om twintig drugsrunners en een team van zes agenten om hen aan te pakken. Bovendien worden er straks nog meer agenten ingezet. Zij zet dan ook vraagtekens bij het aantal van twintig drugsrunners. Zij wil verder weten hoe de kloof tussen de ervaren overlast en de feitelijke overlast kan worden overwonnen.

De ondermijnende effecten is een topprioriteit van het ministerie. Is dat ook een van de prioriteiten van de burgemeester van Maastricht?

Mevrouw **Notermans** benadrukt dat het gaat om twintig runners in de binnenstad. Er is echter sprake van meer overlast in de gemeente, ook in de buitenwijken.

Burgemeester **Hoes** benadrukt dat ondermijning ook in Maastricht een belangrijk thema is. Hij deelt mee dat het naast onroerend goed ook gaat over mensenhandel en bijvoorbeeld motorbendes.

Liberale Partij Maastricht (mevrouw Nuyts) constateert dat coffeeshops te maken hebben met een omzetverlies van 54 miljoen en trekt daaruit de conclusie dat het i-criterium werkt. Ze wil weten hoe het mogelijk is dat coffeeshops nog bestaansrecht hebben. Ook wil zij weten of de coffeeshops gecontroleerd worden.

Zij heeft verder de volgende vragen en opmerkingen.

- Panden verwisselen vaak binnen enkele maanden weer van eigenaar. Spreekster wil weten of de hierbij betrokken notarissen gecontroleerd worden.
- Wat is het nut om de achterdeur te regelen nu er zoveel hennep wordt geteeld en verkocht in de wijken?
- Het accent moet verschoven worden van coffeeshop– naar softdrugsbeleid. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de capaciteit van de politie?

Burgemeester **Hoes** denkt dat de eerste coffeeshophouders vanuit een soort idealisme zijn gestart. Daarna ging het er alleen maar om om veel geld te verdienen. Met dat geld worden nu criminele handelingen verricht. Dat moet aangepakt worden. Dat vergt andere rollen voor de politie en het OM, maar ook voor notarissen en bijvoorbeeld de belastingdienst.

De burgemeester heeft er ook zijn bedenkingen bij dat coffeeshops nog steeds open zijn. Wellicht sommige vanuit een soort idealisme, maar misschien wachten ze ook op betere tijden. Spreker benadrukt dat er altijd alert wordt gereageerd op verdachte transacties. Het is echter moeilijk om coffeeshops te sluiten. Daarvoor moeten de regels aantoonbaar overtreden worden.

De burgemeester stelt tot slot voor om op een ander moment te spreken over hennepsteelt in de wijken ten behoeve van buitenlanders.

VVD (de heer Severijns) is blij met het succes van de invoering van het i-criterium. De fractie heeft er altijd in geloofd.

Minister Plasterk heeft inmiddels erkend dat criminelen het gezag ondermijnen. Daar moet ook Maastricht voor oppassen. Dat vergt ook een ander type politiemensen met kennis van de relatie tussen de onderwereld en de bovenwereld. Is die kennis in Maastricht aanwezig?

Burgemeester **Hoes** antwoordt bevestigend. In onderling overleg wordt de aanwezige politiecapaciteit verdeeld.

D66 (de heer Jongen) constateert in het rapport een discrepantie tussen geregistreerde meldingen van drugsoverlast en de meldingsmoeheid waarvan sprake is in het Flycatcher-onderzoek. Hij vraagt om een toelichting

Er is sprake van een toename van de handel in de buitenwijken met een vermenging van softdrugs- en harddrugshandel. Spreker wil weten of daar meer informatie over bekend is.

De heer **Van der Torre** deelt mee dat die ontwikkeling al vele jaren geleden in gang is gezet. Hij benadrukt dat drugsrunners steeds minder klanten van coffeeshops oppikken. Dat is winst. Dat moet gekoesterd worden.

Spreker beaamt dat er sprake is van meldingsmoeheid. Dat is echter al langer het geval. Het aantal meldingen is de laatste jaren iets toegenomen. Hij beaamt dat er sprake van een discrepantie tussen de ervaringen van de professionals en van de bewoners.

SP (de heer Gunther) heeft bedenkingen bij de inschatting van het aantal drugsrunners in het centrum (twintig). Spreker vraagt verder om de nieuwe minister van Justitie uit te nodigen voor een gesprek met de gemeenteraad van Maastricht onder andere over het regelen van de achterdeur.

Burgemeester **Hoes** deelt mee dat de minister door een eerder bezoek aan de gemeente op de hoogte is van de situatie in Maastricht. Hij stelt voor dat de gemeenteraad de minister uitnodigt om hem bij te praten.

Mevrouw **Essers** is voorzitter van het buurtplatform Statenkwartier. Zij is blij met de rapportage en complimenteert de politie en het team Doen met de resultaten.

Er wordt nu voorgesteld om meer in te zetten op de drugscriminaliteit in de wijken. Zij pleit daarbij om ook aandacht te besteden aan drugsafval. Zij stelt verder voor om BIBOB toe te passen op branchering in verband met de vele belwinkels en kapsalons in de wijken.

De **voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun belangstelling en sluit vervolgens het overleg om 18.00 uur.